

Herman Diels, schilder pur sang

Een orgie van kleur

Kunstcriticus Marcel Duchateau omschreef de schilderkunst van Herman Diels ooit als een *peinture pure*. Volgens Duchateau werd in het oeuvre van deze Kempenzoon ‘de kloof overbrugd tussen figuratief en abstract, zonder de intensiteit van de “peinture pure” prijs te geven’. Kortom: Diels’ zuivere schilderkunst was bovenal een poging om het pionierswerk van de eerste generatie abstracten na de Eerste Wereldoorlog te verzoenen met een figuratieve traditie. Toch kreeg Diels nooit een volwaardige plaats in de artistieke canon. Onterecht. Zo blijkt uit de voortreffelijke tentoonstelling in het Art Center Hugo Voeten. Voor een herontdekking van formaat moet u zich naar Herentals spoeden.

‘ZELFS EEN OGENSCHIJNLIJK BANAAL PORTRET VERHEFT HERMAN DIELS TOT EEN KLEURRIJK FEEST’

Het leven van Herman Diels (1903-1986) overspant bijna de hele twintigste eeuw. De Turnhoutenaar kreeg twee wereldoorlogen op zijn kop en zag na elk van die oorlogen een avant-garde opbloeien. Diels stipelde uiteindelijk een heel eigen artistiek parcours uit en timmerde aan zijn brug tussen de twee grote vernieuwingsbewegingen van de twintigste-eeuwse schilderkunst.

VAN BOSCH TOT HOPPER

Het werk van Diels is zo veelzijdig dat het zich niet laat archiveren in één hokje. In de zaaltaksten wordt gesproken over die rijkdom. Over invloeden van impressionisme, cloisonnisme, kubisme, fauvisme, surrealisme, magisch realisme en expressionisme. Maar misschien bestaat het meesterschap van Diels er net in dat hij zijn kennis over de moderne -ismen wonderwel weet samen te brengen in een doek. Zelfs een ogenschijnlijk banaal portret verheft hij tot een kleurrijk feest dat geofende kunst kijkers met verstomming slaat.

Diels steekt zijn bewondering voor zijn artistieke voorbeelden niet onder stoelen of banken. De vele verwijzingen naar het oeuvre van Jeroen Bosch, Diego Velázquez, Francisco Goya, Odilon Redon, Kees van Dongen, Oskar Kokoschka, Claude

Monet of Vincent van Gogh zijn niet van de lucht. Sommige vroege werken ademen dan weer de bevreedende sfeer van Edward Hopper.

ZONDER TITEL, ZONDER DATUM

Al die kunsthistorische verankeringen ten spijt bewaart Diels zijn eigenheid. Hij kopieert niet, maar herbruikt wat zinvol is voor zijn artistieke ontdekkingstocht. Hij is een eigenzinnig schilder. Met olieverf en doek op zoek naar zichzelf. Als kunstenaar en als mens.

In 1939 werd Diels’ werk in Antwerpen getoond naast dat van Constant Permeke. Het vormvaste expressionisme van de schilder uit Jabbeke doet de Kempenaar aan de blijvende waarde van zijn eigen creatieve arbeid twijfelen. Hij vernietigt prompt een groot deel van zijn oeuvre. Tijdens de oorlogsjaren doorworstelt

'HERMAN DIELS KOPIEERT NIET, MAAR HERBRUIKT WAT ZINVOL IS VOOR ZIJN ARTISTIEKE ONTDEKINGSTOCHT. HIJ IS EEN EIGENZINNIG SCHILDER'

Diels een artistieke en existentiële crisis, een kritische zelfbevraging die hij essentieel acht voor elk geloofwaardig kunstenaarschap. Hij besluit nooit meer portretten te borstelen ter bevrediging van de smaak van de plaatselijke burgerij. Ook titels en data zijn voortaan uit den boze. Dat laatste maakte de reconstructie voor de tentoonstelling er niet makkelijker op.

BEVRIJDING VAN DE KLEUR

Diels' naoorlogse oeuvre staat vrijwel helemaal in het teken van de bevrijding van de kleur. De kunstenaar vervelt tot een zelfbewuste einzelgänger. Hij verhuist naar Brussel – waar hij met enige regelmaat exposeert – en ontbindt zijn dromerige demonen in soms bevreemdende, maar immer kleurrijke olieverven. Op die manier wordt zijn existentiële worsteling met een beklemmende tijd uitgedrukt in een eigenste Herman Dielsuniversum. Uniek is de manier waarop Diels zijn ongemeen rijke kleurgebruik laat botsen met een gruwelijke voorstellingswereld ontleend aan het recente oorlogsverleden. Diels verbluft wanneer hij het aangename decorum van zijn picturale taal gebruikt om zijn afkeer van een huichelachtige wereld in de verf te zetten.

Ook dichter en kunstericus Maurits Billeke verwonderde zich in 1959 over de 'vreemde, in onze tijd niet verwachte geest' in het werk van Herman Diels. Hopelijk draagt deze tentoonstelling bij tot meer erkenning voor deze wat in de vergeethoek gesukkeldde artiest. | Walden Art Stories - Schilderijen: Herman Diels, zonder titel, zonder datum, olieverf op doek

**HERMAN DIELS. A COLORFUL TWILIGHT
TOT 21.12.2017**

Art Center Hugo Voeten
Vennen 23, Herentals
www.artcenter.hugovoeten.org